

FUTBOLUN SPOR VE EĞİTİM ARACI OLARAK FONKSİYONEL YAPISI

A.Vahit DOĞAR*

Özet

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de sporun arzu edilen seviyeye ulaşabilmesinin en önemli fonksiyonel esaslarından birisinin spor eğitimi olduğu, bunun içerisinde de temaşa sporu'nun en çarpıcı ve yaygın olan futbolun da ayrı bir yerinin olduğu tartışılmazdır.

Ülkemizde her geçen gün, bu alandaki bilimsel çalışmalara daha da ağırlık verilebilmiş olması ve 2002 yılında Japonya ve Güney Kore ortaklığıyla organize edilen son Dünya Futbol Şampiyonasında Türk Milli Futbol Takımının dünya üçüncülüğüne uzanması, sadece sportif başarıyı ortaya çıkarmamış, aynı zamanda Türk toplumunun dünyadaki onuru, temsil gururu ve spor elçisi olmuştur.

Günümüzde futbol, apayrı bir teknik olgu, hatta yüksek gelir getiren sanayi sektörü haline gelmiş olup, dünyanın en değerli ürünü olan milyonlarca hatta milyarlarca sayıda futbol seyircisini de ortaya çıkarmıştır.

Baş döndürücü seviyelere ulaşan futbol sporu, artık okullaşma gereğini de mecbur kılmış, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bir eğitim aracı olarak toplumsallaşmayı hatta bu yolla kültürlenmeyi de hızlandırmıştır. Yine futbol, kendini oluşturan teknik, taktik ve kondisyon gibi elementlerle ruhsal ve eğitsel yönden daha sağlıklı, dengeli bireylerin oluşmasında etkili bir spor çeşidi olmuştur denilebilir.

Anahtar sözcükler: futbol, eğitim, sosyalleşme

Abstract

As in all over the world, physical education is one of most functional factors for achieving it to the desired level. Football, among other demonstrative sports, is undoubtedly the most striking and holds a distinctive place.

In Turkey, there has been an increasing focus on scientific studies in this field and Turkish National Football Team's success and being third in World Cup Football Championship organized by Japan and South Korea in 2002 not only revealed Turkish Football Team's great achievement but became a reason for pride.

Nowadays football became a very productive and income providing sector and has a power of gathering millions of football fans as audience.

Therefore football is required to be subject for instruction at schools. Furthermore it became a must. Like in all developed countries, it accelerated socialization and cultivation. Finally it can be said that football which is composed of techniques, tactics and conditioning aspects, has become an effective sport branch in heaving psychologically and educationally healthy individuals.

Key words: football, education, socialization

---

* Atatürk Üniversitesi Kâzım K. Eğitim Fakültesi Beden Eğt.ve Spor Öğretmenliği

Futbol, günümüzde milyonlarca, hatta zaman zaman milyarlarca insanı televizyon başına toplayabilen, seyredenlere büyük zevk ve haz veren, uluslar arası heyecan yaratan, ülkelerin savaşmasına ve iktidarların değişmesine neden olabilen oldukça popüler bir spor çeşidi olabilmeyi tarih sürecince sürdürebilmiş bulunmaktadır (Doğar, 2002, s:2).

Bugünün futbol'u, ülkelerin iç ve dış turizmüne, sosyo-ekonomik politikasına canlılık ve hız kazandırabilen hatta, toplumları ve insanları birbirine yaklaştırabilen ve de uzlaştırabilen oldukça farklı özelliklere sahip bir uğraşı, bir kazanç yolu haline gelmiştir denilebilir (Ferah, 1990, s:11-16).

Sağlıklı ve dinamik toplum olmamızda sporun, özellikle de futbol'un yeri ve önemi oldukça büyüktür. Ülkemizde her geçen gün bu alandaki bilimsel çalışmalara daha da ağırlık verilebilmiş olması, Türk insanının da ne denli başarılı olabileceğini ortaya koymaktadır. Bunun en güzel örneklerinden biri de, Japonya-Güney Kore ortaklığıyla düzenlenen son 2002 Futbol Dünya Kupası olmuştur. Türk Milli Futbol Takımının planlı ve özverili takım ruhuyla çalışarak, gayret göstererek dünya üçüncülüğüne uzanması sadece sportif başarıyı değil, aynı zamanda Türk toplumunun dünyadaki onuru ve temsil gururunu da ortaya koymuştur. Özellikle, üçüncülük müsabakasındaki Türk ve Güney Kore takımlarının dostluk ve fair play gösterisi, bütün dünya insanlarına sunulan önemli bir mesajdı.

Futbol müsabakalarının düzenlendiği tarih ve saatlerde ülkeler ulusal bazda radyo ve televizyon saatlerinde bile önemli değişikliklere gidebiliyor hatta, müsabakaların yapıldığı zamanlarda, neredeyse toplum yaşamının şekli bile değişebiliyor. Özellikle, dünya futbol şampiyonaları esnasında, ülkelerinin müsabakasını televizyondan izlemek isteyen insanlar nedeniyle sokaklar boşalıyor, araçlar duruyor, kamu ve özel kuruluşlarda işe dahi ara verilebiliyor. İşte, böylesine etkili bir spor uğraşısı olan futbol olgusu, onu bir oyun, sadece bir spor branşı olmaktan çıkarıp apayrı bir kazanç sektörü (sanayisi) haline getirmiş bulunmaktadır(Başer, 1994, s:13-15'.

Bahsi geçen bu futbol sanayisi, dünyanın en değerli ürünü olan futbol seyircisini ortaya çıkarmıştır. Futbol seyircisi artık tuttuğu takım için şehirden şehre, ülkeden ülkeye dolaşıyor, evini taraftarı olduğu takımın hatıra eşyalarıyla süslüyor, çocuğuna sevdiği sporcunun, takımın formasını ve beresini giydiriyor. Böylece futbol seyircisi, ekonomik, politik, toplumsal ve teknolojik olarak üretilmiş en değerli ürün haline gelmiş bulunmaktadır(Bangsbo, 1996, s:11-57). Bununla beraber, futbol olgusunun başına büyük bir dert olan fanatizmi de beraberinde getirmiştir. Ayrıca, kazananın çok kazandığı, kaybedenin de çok kaybettiği bir ortam oluşturmuştur. Sürekli olarak kazanmak zorunda olmak gibi uğraşı ve beklenti, insanlar için bazen bir spor, bir oyun olmaktan çıkarak bir yaşam kavgası haline de gelmiştir(Doğar, 2002, s:3).

Son yıllarda, bilimsel araştırmalarla beraber teknolojinin ve her alandaki iletişim kaynaklarının baş döndürücü düzeyde gelişimi, sporcuların kondisyon, teknik ve taktik kapasitelerinin artırılması, değişik çalışma şekilleri, futbol sahaları ve diğer araçlardaki gelişimin mükemmel hale gelmesi, futbolu apayrı bir teknik olgu ve uğraşı alanı haline getirmiştir(Doğar, 2002, s:4).

Stadyumların konfor düzeyinin yükselmesi, çim alanların, üst düzeyde teçhiz olmuş tesisleşmenin, profesyonel kulüp ve sporcu sayısının oldukça artması, yayınlardan

elde edilen gelirlerin yüksek meblağlara ulaşması, teknolojinin sağladığı üretim artışının hakça paylaşılmaya başlaması, hatta çalışan kesimin çalışma saatlerinin de kısılması futbola olan ilginin kitlesel olarak daha çok artmasını sağlamış bulunmaktadır. Bütün bunlara rağmen, gerçekte futbolda sporcu ve seyirci patlamasına neden olan en önemli etken ise televizyon olmuştur diyebiliriz. Stadyumlardan yapılan canlı yayınlar, yazılı basındaki çeşitli haberler, sporcuların elde ettikleri yüksek kazançlar vb. gibi etmenler, hem seyirci sayısını hem de bu sektörde uğraşı veren insan sayısını iyice artırmıştır.

Güntümüzde bu denli gelişen, yayılan ve apayrı ilgi odağı haline gelen futbol olgusu, artık okullaşma gereğini de ortaya koymuştur. Çeşitli dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de futbol, okul programlarında, profesyonel kulüplerin alt yapılarında ders olarak verilmektedir. Son yıllarda, şirketleşmeye de giden büyük finansmana sahip futbol kulüplerimizin bünyesinde kurulan futbol okullarında üst düzeyde eğitim ve öğretimi de verilmektedir(Yılmaz, 1990,s:8-20). Bu tür kuruluşlarda görev yapan öğreticilerin büyük harcamalar yapılarak çeşitli gelişmiş ülkelerde eğitim ve öğretim seviyelerinin geliştirilmeye çalışıldığına da şahit olmaktayız. Ayrıca, modern alet, gereç ve ekipmanlarla donatılmış Sporcu Sağlığı ve Eğitimi Merkezlerini de kendi kulüp bünyelerinde oluşturarak üst düzeyde ve etkin sağlık hizmetleri vermeye başlamışlardır(Doğar, 2002,s:4).

Futbol; çocuğun, gencin, yetişkinin fiziksel ve ruhsal gelişimini olumlu yönde desteklerken, kişilik gelişimini de bir eğitim aracı olarak güçlendirmektedir. Çocuğun, gencin enerjisini olumlu yönde değerlendirerek bir gruba ait olma, grup içinde davranış gösterme, işbirliği yapabilme, lidere ve kurallara uyma, neşeyi ve kederi paylaşma, kendisine ve arkadaşlarına saygı duyma, kendine özgüven duyma vb. karakteristik özellikler kazandırmaktadır denilebilir(Karatosun, 1991, s:7).

Futbol sporunda, gelecekte hem sporcularda hem de onu seyredenlerde olumlu gelişmeler ve başarılar; ancak bu spora bilimsel anlamda hizmet vermeye çalışan yeterli düzeye erişmiş gerçek eğitimciler, örgün eğitim kurumları ve kendi kendini finanse edebilen futbol kulüplerimizin bünyesinde oluşturulabilen futbol okulları sayesinde elde edilebilecektir(Bisanz, 1987, s:10). Yine futbol, kendini oluşturan teknik, taktik ve kondüsyon gibi elementlerle ruhsal ve eğitsel yönden sağlıklı, dengeli bireylerin oluşmasında etkili bir spor çeşidi, aynı zamanda bir eğitim aracıdır denilebilir.

KAYNAKLAR

- BANGSBO. J. (1996). **Futbolda Fizik Kondisyon Antrenmanı, Bilimsel Bir Yaklaşım.** (Çeviren: Hindal Gündüz). T.F.F. Eğt. Yay. İstanbul.
- BAŞER E.(1994). **Futbolda Psikoloji ve Başarı.** Yayınevi Yayıncılık, İstanbul.
- BİSANZ G.(1987) **Futbol Öğretim Planı, Gençlerin Antrenmanı.**(Çeviren: Öner Özmen). T.F.F. Eğt. Yay. İstanbul.
- DOĞAR A.V.(2002). **Futbol Eğitim ve Öğretimi Ders Notları.** Atatürk Üni. K.K. Eğt. Fak., Erzurum, 2002.
- FERAH A.(1990). **Futbol Eğitim Öğretim.** Neyir Matbaası, Ankara.
- KARATOSUN H.(1991). **Futbol Çocuk ve Gençlerin Eğitimi.** Altıntuğ Ofset Tesisleri, 2. Baskı, Isparta, 1991.
- YILMAZ Z.(1990). **Futbol Teknik. Basım.** Eha Ajans, Dizgi; Ajans Ezgi, Ankara.